از سوی رهبر انقلاب ابلاغ شد

سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی در نامه‌ای به آقای روحانی رئیس‌جمهور، سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه را ابلاغ کردند.

این سیاست‌های کلی بر پایه محورهای سه‌گانه «اقتصاد مقاومتی»، «پیشرتی در عرصه علم و فناوری» و «تعالی و مقاوم‌سازی فرهنگی» و با در نظر گرفتن واقعیت‌های موجود در صحنه داخلی و خارجی تنظیم شده است تا با تحقق اهداف برنامه ششم، به ارائه الگوی برآمده از تفکر اسلامی در زمینه پیشرفت که یکلی مستقل از نظام سرمایه‌داری جهانی است، کمک کند.

سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه دارای ۸۰ بند و شامل سرفصل‌های امور: «اقتصادی»، «فناوری اطلاعات و ارتباطات»، «اجتماعی»، «دفاعی و امنیتی»، «سیاست خارجی»، «حقوقی و قضایی»، «فرهنگی» و «علم، فناوری و نوآوری» است.

متن ابلاغیه رهبر معظم انقلاب اسلامی به رئیس‌جمهور که همزمان برای مجلس شورای اسلامی و مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شده، به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحیم

جناب آقای دکتر روحانی
رئیس جمهور محترم
با سلام و تحیت

اینک که در آستانه ماه‌های آغازین دهه دوم چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور قرار داریم، سیاست‌های کلی برنامه ۵ ساله ششم توسعه ابلاغ می‌گردد.

این مجموعه پس از بررسی‌های فراوان و مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام و بر پایه محورهای سه‌گانه «اقتصاد مقاومتی»، «پیشرتی در عرصه علم و فناوری» و «تعالی و مقاوم‌سازی فرهنگی» تنظیم شده است.

اتکا بر توانایی‌های انسانی و طبیعی و امکانات داخلی و فرصت‌های وسیع برآمده از زیرساخت‌های موجود در کشور و بهره‌گیری از مدیریت جهادی و روحیه انقلابی و تکیه بر اولویت‌های اساسی آمده در سیاست‌های کلی: «اصل ۴۴»، «اقتصاد مقاومتی»، «علم و فناوری»، «نظام اداری» و «جمعیت» و از همه بالاتر توکل به قدرت لایزال الهی می‌تواند ما را به‌رغم تمایل و اراده دشمنان عنود، یا تحقق اهداف برنامه ششم در ارائه الگویی برآمده از تفکر اسلامی در زمینه پیشرفت که یکلی مستقل از نظام سرمایه‌داری جهانی است، یاری رساند.

در تدوین این سیاست‌ها تلاش شده است با در نظر گرفتن واقعیت‌های موجود در صحنه داخلی و خارجی، مجموعه‌ای به عنوان سیاست‌های کلی که مبنای تنظیم قانون ۵ ساله ششم خواهد بود، تعیین شود که در یک دوره ۵ ساله کاملاً دست یافتنی باشد.

مراقبت و دقت نظر جنابعالی و سایر مسؤولان در قوای سه‌گانه و نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام، اطمینان لازم را برای حُسن اجرای این سیاست‌ها در مراحل تنظیم و اجرای برنامه، تأمین خواهد کرد.

لازم است قدردانی خود را از تلاش‌های مجمع تشخیص مصلحت نظام، هیأت دولت، دبیرخانه مجمع و کارشناسان فعال و همکار در این مجموعه‌ها و سایر دستاندرکاران تنظیم و تدوین این سیاست‌ها در روند جدید، ابراز دارم.

نسخه‌ای از این سیاست‌ها همزمان برای مجلس شورای اسلامی و مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می‌گردد.

سیدعلی خامنه‌ای
۹/ تیر ماه/ ۱۳۹۴

***

بسم الله الرحمن الرحیم

سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه

■ **امور اقتصادی**

۱- رشد اقتصادی شتابان و پایدار و اشتغالزا به گونه‌ای که با پسیج همه امکانات و ظرفیت‌های کشور، متوسط رشد ۸ درصد در طول برنامه محقق شود.

۲- بهبود مستمر فضای کسب و کار و تقویت ساختار رقابتی و رقابت‌پذیری بازارها.

۳- مشارکت و بهره‌گیری مناسب از ظرفیت نهادهای عمومی غیردولتی یا ایفای نقش ملی و فراملی آنها در تحقق اقتصاد مقاومتی.

۴- توسعه پیوندهای اقتصادی و تجاری متقابل و شبکه‌ای کشور ویژه با کشورهای منطقه آسیای جنوب غربی، تبدیل شدن به قطب تجاری و ترانزیتی و انعقاد پیمان‌های پولی دو و چندجانبه با کشورهای طرف تجارت در چارچوب بندهای ۱۰، ۱۱ و ۱۲ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی.

۵- گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین مالی و ابزارهای آن (بازار پول، بازار سرمایه و بیمه‌ها) با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی و افزایش سهم مؤثر بازار سرمایه در جهت توسعه سرمایه‌گذاری و ثبات و پایداری و کاهش خطرپذیری فعالیت‌های تجاری و اقتصادی کشور با تأکید بر ارتقای شفافیت و سلامت نظام مالی.

۶- تأمین مالی فعالیت‌های خرد و متوسط به وسیله نظام بانکی.

۷- ارتقای کیفی و کمی نظام جامع صنعت بیمه و ابزارهای آن (بازارهای رقابتی، بیمه انگلیسی و...) با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی به منظور توسعه سرمایه‌گذاری و ثبات و پایداری و کاهش خطرپذیری فعالیت‌های تجاری و اقتصادی کشور.

۸- جذب سرمایه ایرانیان خارج از کشور و سرمایه‌گذاران خارجی با ایجاد انگیزه و مشوق‌های لازم.

۹- اعمال نظارت کامل و فراگیر بانک مرکزی بر بازار و مؤسسات پولی، بانکی و اعتباری و ساماندهی مؤسسات و بازارهای غیرمتشکل پولی و مالی در جهت ارتقای شفافیت و سلامت و کاهش نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات.

۱۰- تغییر نگاه به نفت و گاز و درآمدهای حاصل از آن، از منبع تأمین بودجه عمومی به «منابع و سرمایه‌های زاینده اقتصادی» و دائمی شدن اساسنامه صندوق توسعه ملی با تنفیذ اساسنامه موجود و واریز سالانه ۳۰ درصد از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز به صندوق توسعه ملی و افزایش حداقل ۲ واحد درصد سالانه به آن.

۱۰-۱- استقلال مدیریت حساب‌ها از بانک مرکزی.

۱۰-۲- ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های غیردولتی به صورت ارزی.

۱۰-۳- استقلال مصارف صندوق توسعه ملی از تکالیف بودجه‌ای و قوانین عادی.

۱۰-۴- سپرده‌گذاری ارزی حداکثر ۲۰ درصد از منابع ورودی صندوق، نزد بانک‌های عامل در قبال اخذ خط اعتباری ریالی از بانک‌های مذکور برای ارائه تسهیلات ریالی به بخش کشاورزی، صنایع کوچک و متوسط و تعاونی با معرفی صندوق توسعه ملی.

۱۱- تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز و کاهش شدت انرژی.

۱۲- حمایت از تأسیس شرکت‌های غیردولتی برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های اکتشاف (نه مالکیت)، بهره‌برداری و توسعه میادین نفت و گاز کشور ویژه میادین مشترک در چارچوب سیاست‌های کلی اصل ۴۴.

۱۳- افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر و نوین و گسترش نیروگاه‌های پراکنده و کوچک مقیاس.

۱۴- تحقق کامل هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی.

۱۵- واگذاری طرح‌های جمع‌آوری، مهار، کنترل و بهره‌برداری از گازهای همراه تولید در همه میادین نفت و تأسیسات صنعت نفت به مردم.

۱۶- افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز و توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی).

۱۷- دانش‌بنیان کردن صنایع بالادستی و پایین‌دستی نفت و گاز با تأسیس و تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان برای طراحی، مهندسی، ساخت، نصب تجهیزات و انتقال فناوری به منظور افزایش خودکفایی.

۱۸- افزایش مستمر ضریب بازیافت و برداشت نهایی از مخازن و چاه‌های نفت و گاز.

۱۹- تقسیم کار و تعیین نقش ملی در مناطق، استان‌ها، نواحی و سواحل و جزایر کشور با رعایت الزامات آن در چارچوب سیاست‌های کلی مربوط، به منظور افزایش تولید ثروت ملی و حمایت دولت از سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته و روستایی.

۲۰- اتخاذ برنامه‌ها و اقدامات اجرایی جهت توسعه روستایی کشور برای تثبیت جمعیت و تشویق مهاجرت به مناطق روستایی و عشایری (کانون تولید و ارزش‌آفرینی) با برنامه‌ریزی و مدیریت بهینه در سطح ملی، منطقه‌ای و محلی، تعیین سهم واقعی در توزیع منابع و ارتقای شأن و منزلت اجتماعی، ایجاد فرصت‌های جدید اقتصادی و حمایت‌های ویژه از فعالیت‌های کارآفرینی و اشتغالزایی مزیت‌دار یومی و مقاوم‌سازی تأسیسات و زیرساخت‌ها و اماکن روستایی با تأکید بر بند۹ سیاست‌های کلی کشاورزی.

۲۱- توسعه اقتصاد دریایی جنوب کشور در محور چابهار - خرمشهر با تأکید بر سواحل مکران.

۲۲- برنامه‌ریزی برای دستیابی به ضریب جینی ۰/۴۲.

۲۳- توسعه بازارهای دریایی و ایجاد مناطق مهم اقتصادی در زمینه‌های دارای مزیت.

۲۴- اولویت پخش ریلی در توسعه حمل‌ونقل و ایجاد مزیت رقابتی برای آن.

۲۵- توسعه حمل‌ونقل ریلی یارا اولویت تجهیز شبکه و پایانه‌های باری و اتصال شبکه به مراکز بزرگ اقتصادی، تجاری و صنعتی و مبادی ورودی و خروجی مهم کشور و شبکه‌های ریلی منطقه‌ای و جهانی بویژه کریدور شمال - جنوب با هدف توسعه صادرات و ترانزیت یار.

۲۶- افزایش نرخ رشد ارزش افزوده بخش‌های صنعت، معدن و صنایع معدنی و افزایش صادرات محصولات آن با اجرای سیاست‌های کلی صنعت و معدن.

۲۷- دانش‌بنیان کردن شیوه تولید و محصولات صنعتی و خدمات وابسته به آن، نشان‌سازی تجاری و تقویت حضور در بازارهای منطقه و جهان.

۲۸- اولویت دادن به حوزه‌های راهبردی صنعتی و سلامت و کاهش نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات.

۲۹- اولویت دادن به تأمین مواد مورد نیاز صنایع داخلی برای کشور هموار کند ولی تاکنون در هیچ یک از بیانیه‌ها و توافقنامه‌ها بحث حق غنی‌سازی ایران به رسمیت شناخته نشده است.

۳۰- تدوین و اجرای سند جامع و نقشه راه تحول نظام استانداردسازی کشور و مدیریت کیفیت.

۳۱- استقرار نظام جامع و کارآمد آمار و اطلاعات کشور.

■ **امور فناوری اطلاعات و ارتباطات**

۳۲- کسب جایگاه برتر منطقه در توسعه دولت الکترونیک در بستر شبکه ملی اطلاعات.

۳۳- توسعه محتوا در فضای مجازی براساس نقشه مهندسی فرهنگی کشور تا حداقل ۵ برابر وضعیت کنونی و بومی‌سازی شبکه‌های اجتماعی.

۳۴- ایجاد، تکمیل و توسعه شبکه ملی اطلاعات و تأمین امنیت آن، تسلط بر دروازه‌های ورودی و خروجی فضای مجازی و پالایش هوشمند آن و ساماندهی، احراز هویت و تحول در شاخص ترافیکی شبکه به طوری که ۵۰ درصد آن داخلی باشد.

۳۵- بهره‌گیری از موقعیت ممتاز کشور با هدف تبدیل ایران به مرکز تبادلات پستی و ترافیکی ارتباطات و اطلاعات منطقه و گسترش حضور در بازارهای بین‌المللی.

۳۶- حضور مؤثر و هدفمند در تعاملات بین‌المللی فضای مجازی.

۳۷- افزایش سهم سرمایه‌گذاری زیرساختی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات تا رسیدن به سطح کشورهای برتر منطقه.

۳۸- توسعه فناوری فضایی با طراحی، ساخت، آزمون، پرتاب و بهره‌برداری از سامانه‌های فضایی و حفظ و بهره‌برداری حداکثری از نقاط مداری کشور.

■ **امور اجتماعی**

۳۹- ارتقای سلامت اداری و اقتصادی و مبارزه با فساد در این عرصه با تدوین راهبرد ملی مبارزه با فساد و تصویب قوانین مربوط.

۴۰- استقرار نظام جامع، یکپارچه، شفاف، کارآمد و چند لایه تأمین اجتماعی کشور.

۴۱- توانمندسازی و خوداتکایی اقشار و گروه‌های محروم در برنامه‌های مربوط به رفاه و تأمین اجتماعی.

۴۲- ارتقای کیفیت و اصلاح ساختار بیمه‌های تأمین اجتماعی پایه (شامل بیمه درمان، بازنشستگی، ازکارافتادگی و...) برای آحاد مردم.

۴۳- اجرای سیاست‌های کلی سلامت با تصویب قوانین و مقررات لازم با تأکید بر:

۴۳-۱- تهیه پیوست سلامت برای قوانین مرتبط و طرح‌های کلان توسعه‌ای.

۴۳-۲- اصلاح ساختار نظام سلامت براساس بند۷ سیاست‌های کلی سلامت.

۴۳-۳- تأمین منابع مالی پایدار برای بخش سلامت و توسعه کمی و کیفی بیمه‌های سلامت.

۴۳-۴- افزایش و بهبود کیفیت و ایمنی خدمات و مراقبت‌های جامع و یکپارچه سلامت در قالب شبکه بهداشتی و درمانی منطبق بر نظام سطح‌بندی و ارجاع.

۴۴- توسعه تربیت بدنی و ورزش همگانی.

۴۵- فرهنگ‌سازی و ایجاد زمینه‌ها و ترتیبات لازم برای تحقق سیاست‌های کلی جمعیت.

۴۶- تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان در همه عرصه‌ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان.

۴۷- اولویت دادن به ایثارگران انقلاب اسلامی در تسهیلات مالی و فرصت‌ها و امکانات و مسؤولیت‌های دولتی در صحنه‌های مختلف فرهنگی و اقتصادی.

۴۸- هویت‌بخشی به سیمای شهر و روستا و بازآفرینی و روزآمدسازی معماری اسلامی - ایرانی.

۴۹- ساماندهی حاشیه‌نشین و پیشگیری و کنترل ناهنجاری‌های عمومی ناشی از آن.

۵۰- توسعه پایدار صنعت ایرانگردی به گونه‌ای که تعداد ایرانگردهای خارجی تا پایان برنامه ششم به حداقل ۵ برابر افزایش یابد.

۵۱- حمایت از صنایع دستی و صیانت از میراث فرهنگی کشور.

■ **امور دفاعی و امنیتی**

۵۲- افزایش توان دفاعی در تراز قدرت منطقه‌ای در جهت تأمین منافع و امنیت ملی با تخصیص حداقل ۵ درصد بودجه عمومی کشور برای بنیه دفاعی.

۵۳- ارتقای توان بازدارندگی کشور با:

۵۳-۱- توسعه توان موشکی و فناوری‌ها و ظرفیت تولید سلاح‌ها و تجهیزات عمده دفاعی برترساز با توان بازدارندگی و متناسب با انواع تهدیدات.

۵۳-۲- گسترش هوشمندانه و مصون‌سازی پدافند غیرعامل با اجرای کامل پدافند غیرعامل در مراکز حیاتی و حساس کشور.

۵۳-۳- افزایش ظرفیت‌های قدرت نرم و دفاع سایبری و تأمین پدافند و امنیت سایبری برای زیرساخت‌های کشور درچارچوب سیاست‌های کلی مصوب.

۵۴- تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفان.

۵۵- تأمین امنیت پایدار مناطق مرزی با امداد کامل نرم‌افزاری و سخت‌افزاری، توسعه و تقویت یگان‌های مرزبانی، مشارکت‌دهی مرزنشینان در طرح‌های امنیتی، توسعه فعالیت‌های اطلاعاتی و تقویت دیپلماسی مرزی.

۵۶- برنامه‌ریزی برای کاهش جرم و جنایت با هدف کاهش ۱۰ درصدی سالانه مصادیق مهم آن.

۵۷- مبارزه همه‌جانبه با مواد مخدر و روانگردان‌ها در چارچوب سیاست‌های کلی ایلاتی و مدیریت مصرف با هدف کاهش ۲۵ درصدی اعتیاد تا پایان برنامه.

۵۸- پیشگیری و مقابله با قاچاق کالا و ارز از مبادی ورودی تا محل عرضه آن در بازار.

■ **امور سیاست خارجی**

۵۹- حفظ و افزودن بر دستاوردهای سیاسی جمهوری اسلامی در منطقه آسیای جنوب غربی.

۶۰- اولویت دادن به دیپلماسی اقتصادی با هدف توسعه سرمایه‌گذاری خارجی، ورود به بازارهای جهانی و دستیابی به فناوری برای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی و ارتقای جایگاه کشور.

۶۱- توسعه کمی و کیفی رسانه‌های فرامرزی با زبان‌های رایج بین‌المللی.

۶۲- ایجاد زمینه‌های لازم در جهت جلب سرمایه و توان علمی و تخصصی ایرانیان خارج از کشور در توسعه ملی و تأثیر بر سیاست‌های نظام سلطه در دفاع از منافع ملی.

۶۳- بهره‌گیری حداکثری از روش‌ها و ابزارهای دیپلماسی نوین و عمومی.

■ **امور حقوقی و قضایی**

۶۴- بازنگری در قوانین جزائی به منظور کاستن از محکومیت به حبس و تبدیل آن به مجازات‌های دیگر و متناسب‌سازی مجازات‌ها با جرائم.

۶۵- بهبود بخشیدن به وضعیت زندان‌ها و بازداشتگاه‌ها.

۶۶- توسعه و ساماندهی نظام ملی نوآوری و حمایت از پژوهش‌های مساله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری و توسعه نظام جامع تأمین مالی در جهت پاسخ به نیاز اقتصاد دانش‌بنیان.

۶۷- توسعه ثبت رسمی اسناد و املاک و مالکیت‌های معنوی و ثبت رسمی مالکیت‌های دولت و مردم بر املاک و اراضی کشور در نظام کاداستر و گسترش فناوری‌های نوین در ارائه خدمات ثبتی.

■ **امور فرهنگی**

۶۸- تلاش شایسته برای تبیین ارزش‌های انقلاب اسلامی و دفاع‌مقدس و دستاوردهای جمهوری اسلامی.

۶۹- ارائه و ترویج سبک زندگی اسلامی - ایرانی و فرهنگ‌سازی درباره اصلاح الگوی مصرف و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی.

۷۰- اجرای نقشه مهندسی فرهنگی کشور و تهیه پیوست فرهنگی برای طرح‌های مهم.

۷۱- حمایت مادی و معنوی از هنرمندان، نوآوران، محققان و تولیدکنندگان آثار و محصولات فرهنگی و هنری مقوم اخلاق، فرهنگ و هویت اسلامی - ایرانی.

۷۲- حضور مؤثر نهادهای فرهنگی دولتی و مردمی در فضای مجازی به منظور توسعه و ترویج فرهنگ، مفاهیم و هویت اسلامی - ایرانی و مقابله با تهدیدات.

۷۳- توجه ویژه به توسعه و تجلی مفاهیم، نمادها و شاخص‌های هویت اسلامی - ایرانی در ساختارهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور.

■ **امور علم، فناوری و نوآوری**

۷۴- دستیابی به رتبه اول منطقه در علم و فناوری و تثبیت آن با اهتمام به تحقق سیاست‌های کلی علم و فناوری.

۷۵- اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و تأکید بر دوران تحصیلی کودکی و نوجوانی.

۷۶- افزایش سهم آموزش‌های مهارتی در نظام آموزشی کشور.

۷۷- توسعه علوم پایه و تحقیقات بنیادی، نظریه‌پردازی و نوآوری در چارچوب سیاست‌های کلی علم و فناوری و نقشه جامع علمی کشور.

۷۷-۱- ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد.

۷۷-۲- تحول و ارتقای علوم انسانی بویژه تعمیق شناخت معارف دینی و مبانی انقلاب اسلامی.

۷۸- تنظیم رابطه متقابل تحصیل با اشتغال و متناسب‌سازی سطوح و رشته‌های تحصیلی با نقشه جامع علمی کشور و نیازهای تولید و اشتغال.

۷۹- گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام‌بخش در حوزه علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه‌ای و جهانی بویژه جهان اسلام و توسعه تجارت و صادرات محصولات دانش‌بنیان.

۸۰- توسعه و ساماندهی نظام ملی نوآوری و حمایت از پژوهش‌های مساله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری و توسعه نظام جامع تأمین مالی در جهت پاسخ به نیاز اقتصاد دانش‌بنیان.

توافق خوب، توافق بد؟!

روزنه ادامه از صفحه اول

۹- دسترسی و بازجویی از دانشمندان هسته‌ای جمهوری اسلامی: مقام معظم رهبری در این باره اولین و آخرین شخصی بودند که با قاطعیت تمام آن را رد کردند؛ چرا که این به معنای یک بحث امنیتی و حیثیتی بسیار حائز اهمیت است و می‌تواند موج جدیدی از نرور دانشمندان را به راه اندازد.

۱۰- پذیرش محدودیت‌های ۱۰، ۱۵، ۲۰ ساله و بیشتر از سوی جمهوری اسلامی ایران: در این زمینه سطح غنی‌سازی، ظرفیت و میزان ذخایر اورانیوم با محدودیت زمانی و کاهش در یک دوره زمانی طولانی روبه‌رو خواهد شد.

۱۱- کاهش توان تحقیق و توسعه جمهوری اسلامی ایران: جلوگیری از توسعه کمی و کیفی در تأسیسات هسته‌ای ایران حداقل برای دوره‌های چند ده ساله در برنامه آمریکا وجود دارد و نمی‌خواهد توان تحقیق، توسعه و بهره‌مندی از علوم و فنون جدید هسته‌ای ایران افزایش یابد. تحقیق به مثابه زیربنای توسعه هسته‌ای از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است، لذا تحقیق و توسعه کمی و کیفی در سخت‌افزارها و میزان و نوع ماشین‌های سانتریفیوژ مسائلی است که برای غرب حساسیت‌زاست.

۱۲- پذیرش تلویحی طرح خاورمیانه جدید آمریکا با حضور رژیم صهیونیستی در منطقه و حفظ موجودیت و امنیت اسرائیل و متحدان منطقه‌ای غرب: آمریکا، فرانسه و سایر کشورهای اروپایی بارها اشاره کرده‌اند که امنیت رژیم صهیونیستی جزو اصول و منافع اصلی غرب محسوب می‌شود که در مذاکرات باید مورد توجه دقیق قرار گیرد و توافقی که امنیت این رژیم را تأمین نکند مورد قبول نخواهد بود.

جمهوری اسلامی ایران نیز بر اساس رهنمودهای مقام معظم رهبری توافق خوب را ملاک مذاکره قرار داده است که در غیر این صورت توافق مورد قبول نخواهد بود. در همین باره مذاکره‌کننده هسته‌ای را ملزم به رعایت آن در توافق نهایی کرده است تا بر این اساس دستیابی به توافق خوب نزدیک‌تر شود. بر این اساس ملاک‌های یک توافق خوب که باعث پذیرش آن از سوی جمهوری اسلامی ایران می‌شود به این شرح می‌تواند باشد:

۱- پذیرش حق غنی‌سازی جمهوری اسلامی ایران: اگر ۱+۵ حق غنی‌سازی ایران را به رسمیت بشناسد همین زمینه خوبی را فراهم می‌آورد تا سایر حقوق هسته‌ای ایران به رسمیت شناخته شود؛ چرا که این حق به فعالیت هسته‌ای ایران جنبه قانونی می‌دهد و می‌تواند مسیر پیشرفت را برای کشور هموار کند ولی تاکنون در هیچ یک از بیانیه‌ها و توافقنامه‌ها بحث حق غنی‌سازی ایران به رسمیت شناخته نشده است.

۲- پذیرش حق دسترسی جمهوری اسلامی به چرخه کامل فناوری هسته‌ای: یکی از مسائل اساسی که ایران پیگیر آن است این است که نباید هیچ‌یک از تأسیسات و مراکز هسته‌ای تعطیل و این چرخه هسته‌ای بایدا حفظ شود.

۳- پذیرش موضوع تحقیق و توسعه کمی و کیفی در تأسیسات هسته‌ای و ماشین‌های سانتریفیوژ: جمهوری اسلامی این موضوع را حق مسلم خود می‌داند که بتواند در حوزه هسته‌ای تحقیق و از روش‌ها و تکنولوژی به روزتری در حوزه هسته‌ای خود بهره ببرد. پس هم تحقیق علمی، فنی و مهندسی در حوزه هسته‌ای باید با برجا بماند و هم توسعه و به کارگیری نسل جدید سانتریفیوژها و تأسیسات هسته‌ای باید باشد.

۴- لغو یک مرحله‌ای تحریم‌ها همزمان با اجرای توافق نهایی: یکی از موضوعات مهم و بسیار حساسی که موجب اختلاف بین تیم ایرانی و ۱+۵ است لغو تحریم‌هاست. ایران می‌خواهد تمام تحریم‌های یکجانبه، چندجانبه و بین‌المللی هسته‌ای به طور یک‌مرحله‌ای و در زمان اجرای توافق لغو شود و به هیچ‌وجه بحث تعلیق اجرای آنها را نخواهد پذیرفت. نکته مهمی که درباره رفع تحریم‌ها و همچنین سایر تعهدات دو طرف بسیار اهمیت دارد بحث همزمانی اقدامات دو طرف و بازگشت‌پذیری است که باید به آن توجه کامل داشت.

۵- عدم پذیرش بازرسی‌های ویژه و دسترسی‌های بیشتر به مراکز حساس کشور: در این باره جمهوری اسلامی ایران هیچ رژیم بازرسی و نظارتی را که بخواهد مراکز حساس نظامی و امنیتی کشور را بررسی کند نخواهد پذیرفت. در واقع ایران پروتکل الحاقی را به صورت مدیریت شده و براساس منافع ملی خود در چارچوب بازرسی از مراکز هسته‌ای می‌پذیرد آن هم بازرسی و نظارتی که متعارف و در عرصه بین‌الملل مرسوم باشد و به هیچ‌وجه اجازه بازرسی بیشتر داده نخواهد شد. پس جلوگیری از دسترسی ۱+۵ و بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به اطلاعات حساس علمی، فنی و امنیتی کشور بسیار مهم است.

۶- عدم پذیرش بازجویی و مصاحبه با دانشمندان هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران: هر توافقی که بخواهد اطلاعات دانشمندان هسته‌ای ایران را طلب کند و تقاضای بازجویی با آنان داشته باشد اصلاً مورد قبول نیست.

۷- جلوگیری از ورود مسائل غیرهسته‌ای به توافق نهایی: طرف غربی سعی دارد به منظور فشار وارد کردن به تیم ایرانی رسیدن به توافق نهایی را منوط به توافق بر سر مسائل غیرهسته‌ای و منطقه‌ای کند لذا سعی دارد بحث موجودیت و امنیت رژیم صهیونیستی و مسائل محور مقاومت را به مذاکره و توافق گره بزند ولی جمهوری اسلامی صراحتاً بحث در مورد موضوعات غیرهسته‌ای را رد و تنها روی موضوع هسته‌ای تمرکز کرده است.

۸- خروج پرونده هسته‌ای ایران از شورای امنیت سازمان ملل و لغو تمام قطعنامه‌های شورای امنیت علیه ایران: جمهوری اسلامی به دنبال آن است که در توافق نهایی پرونده هسته‌ای ایران از شورای امنیت خارج و به صورت یک پرونده عادی در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تبدیل شود و در کنار این تمام قطعنامه‌های هسته‌ای علیه ایران که شورای امنیت وضع کرده است لغو شود.

۹- همکاری‌های بین‌المللی در حوزه هسته‌ای در چارچوب توافق و توسعه برنامه صلح آمیز هسته‌ای ایران.

با بررسی ملاک‌های توافق خوب بین ۲ طرف، شرایط مذاکرات نهایی که هم‌اکنون در حال برگزاری است بسیار پیچیده می‌شود و اظهارنظر عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای آقای عراقچی که گفته‌اند پیشرفت مذاکرات اصلاً در حد انتظار ما نیست تا حدودی این مساله را تایید می‌کند. شرایط به گونه‌ای است که به‌رغم مرحله جدید مذاکرات در ۲ سال اخیر و دستیابی تیم دیپلماسی دولت یازدهم به توافقنامه زنو و بیانیه لوزان، اختلافات و برآنتزهای مهم پابرجاست و احتمال توافق نهایی در ۱۰ تیر ماه ۱۳۹۴ بسیار اندک است.

جای خانواده شهدای هسته‌ای خالی

نگاه امروز ادامه از صفحه اول

خیلی از مقامات آمریکایی بودند و هستند که تا پیش از آغاز مذاکرات نامشان شنیده نشده بود اما با شروع مذاکرات توسط ظریف وارد گود مذاکرات شدند. کار تا جایی پیش رفت که شهردار فلان ایالت آمریکا و سفیر عربستان در فلان کشور و رئیس‌جمهور کشور ۲۰۰ هزار نفری با اظهارنظرهایشان به گروه فشار غرب علیه ایران اضافه می‌شدند، اما تیم مذاکره‌کننده ایرانی از هیچ کدام از ابزار دیپلماسی بهره نبرد یا اینکه کمتر از آنها استفاده کرد. سیاست خارجه محدود شد به مذاکره. مذاکره محدود شد به پشت میز و پشت میز محدود شد به ظریف؛ آن هم با دستی که قبلاً رو شده بود با اظهارنظر «خرتنه خالی» یا بستن «لب خوردن مردم به تحریم‌ها». حالا چه انتظاری است از ظریف! در ساعات پایانی مذاکرات اما اتفاقی عجیب قابل پرداختن و بحث و محل سوال است؛ اتفاقی که به یک ماجرا بازمی‌گردد، ماجرای جلوس آمریکایی جیسون رضاییان، خبرنگار روزنامه واشنگتن‌پست در ایران سال ۲۰۱۴ به اتهام جلوسی بازداشت شد و تاکنون ۲ بار در دادگاه حاضر شده و روند رسیدگی به اتهامات وی در جریان است اما آن اتفاق حضور برادر جیسون رضاییان و خواهر امیر حکمتی، جلوس سیا برای جلفه‌زنی جهت آزادی این دو است. حضور آنها در محل مذاکرات قطعاً با برنامه‌ریزی مقامات آمریکایی صورت گرفته است، حالا انگار دستاویزی برای فشار به تیم مذاکره‌کننده است. «هاری هارف» سخنگوی وزارت خارجه آمریکا پیش‌تر در اظهارات خود گفته بود: موضوع بازداشت رضاییان در هر دور از مذاکره هسته‌ای با نمایندگان ایران مطرح شده است. وقتی ایالات متحده از یک زندانی و متهم به جلوسی که دادگاه وی در حال برگزاری است به‌عنوان موافذه‌ای برای مأمور روی موضوعات فرعی و انحراف از اصل مذاکرات و در نهایت فشار به ایران استفاده می‌کند چرا پشت ظریف خالی باشد؟

جنایات شصت و چند ساله آمریکا سرجای خودش. از ۲۸مرداد ۳۲ به این طرف حتی اگر همه جنایت‌های آمریکا را بهانه نکنیم؛ حتی اگر پرواز ۶۵۵ را هم سر دست نگیریم، جا دارد اتفاقا فرزندان و خانواده شهدای هسته‌ای را به محل مذاکرات ببریم چرا برای یک‌بار هم که شده علیرضا احمدی‌روشن و آرمیتا رضایی‌نژاد را به محل مذاکرات نمی‌برند؟

درس‌خواندههای دیپلماسی می‌دانند که دیپلماسی فقط پشت میز نیست.

سراب هجوم سرمایه!

یادداشت امروز ادامه از صفحه اول

البته این موضوعی است که پیش از این در لشکرکشی پرحجم اما شکست‌خورده دولت یازدهم به داویوس یا ارائه پیشنهادات متنوع و سخاوتمندانه رئیس‌جمهور به سرمایه‌گذاران خارجی در دیدارهای خصوصی نیز آزموده شد. هر چند بزرگ‌کنندگان و بوقچی‌های آمریکا در ایران پس از توافق لوزان نیز کوشیدند با بزرگنمایی حضور هیأت‌های تجاری اروپایی و آمریکایی در تهران، خبر آماده شدن پیش‌نویس معاهده‌ها و قراردادهای تجاری در بخش خصوصی را با هدف هیجانی کردن جامعه برای «توافق نهایی» مخابره کنند اما ارسال تکذیبیه‌های مختلف از سوی غربی‌های مسافر ایران، آبی بر آتش ساده‌انگاری مضاعف آنها شد. تیمچایی که اصرار داشتند خود را «توریست‌های ساده» آمریکایی و اروپایی بنامند و با این وجود در بهترین هتل‌های ایرانی بعضا حتی معاونان وزرا به استقبال آنها شتافتند اما هیچ‌یک حاضر نشدند ریسک «تجارت با شرطها و شروطها» را به زیرمجموعه اقتصادی خود تحمیل کنند.

۲- شرایط اقتصادی اروپا از دوره کشف و جذب سرمایه بازارهای نوظهور بسیار دور افتاده است و از توان «ریسک‌پذیری» بیش از وضعیت فعلی برخوردار نیست. حتی صنعتی‌ترین کشورهای اتحادیه اروپا همچون آلمان نیز تاکنون به‌رغم برگزاری شوهای اقتصادی متنوع در سفرات ایران، حاضر به پذیرش ریسک و غوطه‌ور شدن در «دام اقتصاد سیاسی» ساخته و پرداخته آمریکا برای ایران نشده‌اند.

حقیقت این است که آمریکا به بهترین شکل ممکن در حال کنترل عوامل مختلف بازی در حوزه اقتصاد است چرا که مهم‌ترین برتری وی در جهان کماکان در فضای «اقتصاد جهانی» است و هیچ تمایلی ندارد آخرین حربه کنترل ایران را به این سادگی از دست بدهد. آمریکایی‌ها بهتر از هر ایرانی از شرایط رو به رشد و قدرت فزاینده ما در منطقه و حتی فراسلطقه اطلاع دارند. آیا این ساده‌انگاری نیست گمان کنیم در شرایطی که فرزندخواندگان آمریکا در منطقه در حال جنگ رسمی با جبهه متحدان ایران هستند حلقه قدرت ایستاده پشت پرده به اوباما مجوز دهد تا وی یک «اوپینگ اقتصادی ویژه» تقدیم ما کند؟!

۳- برخلاف آنچه در ایران نمایش داده می‌شود حتی اگر تحریم‌ها لغو شود و سرمایه‌گذار خارجی نیز حاضر به تجارت با ایران یا سرمایه‌گذاری در بازار نشود باز هم «لغو تحریم‌ها» منافع بسیاری در حوزه تجارت جهانی برای ما خواهد داشت. به طور مثال با لغو تحریم‌ها قطعاً ذخایر استراتژیک ایران در حوزه‌های مختلف صنایع نظامی و غیره با سرعت بازسازی خواهد شد که همین موضوع می‌تواند در موازنه قدرت می